

שוניג אייער אינסטיטוציע!

(צו דער געשאפענער לאנג אין באנק ספיריטואליזם)

אינדרוקען און בעאבאכטונגען אין זיד-אמעריקא.

פון עקיבא קמינגער

זעט פיל-הירטשאפט און ערנסט-היר-טשאפט, העלבע האבען זיך אין דער לעצטער צייט יעדער שעה ענטפער-קעלט.

אויסערליך מערקט זיך דער דאווענער האילשטאט און די פערלער-שאפטען האו מען געגעבען די קאלאניסטען אין פלינג אויסצומבולען העלבע גע-הערען צו זי. נאך א סייטן פארן האויליאבען פון די דארטענע קאלא-ניסטען זענען די ריכע קוה-פארטעם פון 30, 40 און ממאל 100 שטיק. העלבע פארטען זיך אויף די פערלער און מיעלען גראן.

דורכשניטליך בעוויסט דער קאלאניסט פיל הינטונען מאנ אויפער דעם גע-הערען אויך געברעט, הברות, פאנט-נען א. א. ת. אונגעפער 4000 פאנט-שולדען האט ער אין יק"א פארן גע-הערען און אינסטרוירונג אויף א סומע פון 800 פאנט; א דריטעל פון די קע-לעניסטען האבען שוין אונגעזעהלט זיערע חובות און זענען אומגעהענגי-גע בארען-בעווער, דאס צוהערט דרי-טעל העם אין די געהענע פאר יאהר ענדיגען דעם אויסצעהלען און נאך זי אויך דאס לעצטע דריטעל.

מיט די דאווענער קאלאניסטען זענען די קאלאניסטען אין די קאלאניסטען זעהר צוטרען און מיט רעלט.

און דאך שווערען איבער דעם זון-קלארען אריבערזעצן הימלע אויך שווערע האלקענט.

די דארטענע האלקענט זענען פון א נאנט פונדען פון זון די צרה גע-טענהט אין דעם האם דער בארע

מיט זעצען יאהר צוריק האב איך זיך געטען פאל בעוויסט די וויכטיג-קאלאניעס אין ארגענטינא. שוין דא-מאלס איז מיר קלאר געזען אז אין אלעמען שטענען די האונדע קאלא-ניעס זעהר גוט. גען פון אינענע בעווער זעה איך א נלענענערע קראפט גען א נרויסער זעהל קאלאניסטען און פון זי זעלבסט הער איך נאר אויס-דרוקען פון צוטרענהעם מיט זיער סטערעוועלע לעגע.

און פארטאס זאלען זי זיך אונז-פונדען. הען זי האבען היינצו-הער-היכט א פונעם פערטענען פונעם גע-הערען האם איז זי איבערגעגען נע-הערען דער הערס פונעם בארען און א קאלאניסט אין פראינץ קארט-ריאס, העלבע איך האב איצט בעוויסט הערס געטעט אין 200 פונעם א זעם פאר א העקטער אין 30 פונדען פונעם גע-הערען דער שטח פון 150 העקטער בארען. האם א פערטעל בעווער, און ענליכע זונטען 2650 פונעם היינצו-הערען א סך קאלאניסטען זענען הכנסה פון 500—700 פונעם און איך אין די געהענעליכע יאהרען האבען די קאלא-ניסטען זעהר שווערע מינעטען פון

אינענע עקיבא קמינגער שפעהט אין ארץ-ישראל כראש פון דעם גע-הערען-דע-מארטאגעט פון קוה-קוה און די קאלאני-פאר די זיד-אמעריקאנישע לענדער, ער איז שוין ממילא געווען אלס לענדער פון די יק"א קאלאניעס אין ארגענטינא, בראזיליען, און אנדערע לענדער אין זיד-אמעריקא און זעהר בעליבט צווישן דערטונגען יודענטום, לעצטענס איז אין ארגענטינא געגרינדעט גע-ווען א קאלאניע אויף זיין נאמען.

אלץ האם מיר געווען פאר נויטיג פאר אונזערע קליינענערע דער-הענדערע, און דאס איז אונגעשווא-מאקי דערפאר חיל און פערטעלען בעשענעט נישט פון פארטא-לעס, העלבע זאלען געפארענען זיערע מיט-גילדער און אינגערען אנדערע, נאך דאס זענען אינפארמאציע נימראלע קענענען העלבע זענען אויסגען נאך די מובה פון דער צענט און איהרע מיט-גילדער צו העלבען פארטאס זי זאלען נישט געהערען.

עס איז רעזיגנען לעבערליך און דאגט זעהר פראנוש הען עס קומען אונטערזאמלען פערטונגען און רויכען פון די פונעם מיטן נאמען תקלים פרוצים האם זילען הערשען ביר הוקה, אין מיט אז מיר דעמא-וואנען זי מען הערען די נשחע מיט-גילדער איז זי אלץ מיט איבערנע הענע זאלען אומשטעלען זיער איבערנע-שטיצע און רואנירען זיער עקום-מענען

דאריבער זען ייך: צושטעם זיך אינענע, אונטער זי העלען

אומפארטען און רואנירען, העלבע בעסער בויען און שטעלען, זעהט אז זיער בענט זאל זיך האם בעסער ענט-הילען זעהר רעפארט אז די בענט זאל בעשענען א בעסער און בעשעה-מער לאקאל און די פיעל איבערנע-סאנטען זאלען קענען שנעל ערלענדען הערען, לאזט אפ נישט געזאמלע-פען פון די אומגעבענע בעלי-מובות העלבען זענען אויסגען נאך אפך צו שווערען, איהר האם א אינענע צויע מיט העלבער פיעל שטערט זענען אפך פקאט, און איהר טוט זי שוויגען און פלענען, מיט עקעל און אפגעשטויסט האם די הערען, די געלענע פוקאבען זען וועלן זיך אריבערזעצן און זיער געווענע קערפער פון איהר פערטע-מען, אלץ זי אפער און שלום און איהר, פאר געפונענער פרוכטבא-דער ארבעט, למובת אפער בענט און למובת אפך אלע פאר העמען זי עק-זיסטורע.

ד. פליפאוויטש. מיטליד פון דאס פון באנק פולוועלע.

וואו האב איך פערבראכט דעם לעצטען זונטאג.

דעם לעצטען זונטאג האב איך פער-לאזט פון שטוב 9 פונדען פרוה און גען אהינטגעווען ערשט פונעם און דער נאכט, כ'בין שוויט פון שטוב און שווער אויף אונטערזאמלען 22 און דעם הויז האו עס געפונען זיך דער יודישער פארטאס און פון פארטאס, שוויט זיין נעקומען אויפן הויף האב איך שוין דערס געפונען אונ-יערע יונגעליש אונגעשווערן אין היפע הויזען מיט קאלירטע קארטען און גערער העלט און דער האנד א רא-הער העלבען ער נלעט און היט איהם אפ אז עס זאל קען שפארענעלע נישט פאלען, פון פערטענעלע ר' קעניש-מיצקי און אויך דעם בעלד פערטע-מען אין הימען פארטאס הימלע גע-הערען אונט אונט מיט א ברעמען ברוך האב דאן גענומען אונט די אנדערע און פיהרע, בינו לבניו קומען און מיט זיערע העלענע פערטען, די דעלעגאציע פון פאנסטאנער, סכני"א א פארטע-הער פון גענוער, הבר"ה, אויך קוק אויף זי און פון פארטאס העלעט און מיר, אפ שוין, אונטער איהר, דאר-פען אויסווערן יודישע יונגעליש, אפ פערטען זאלען זי יודיש, זיך אונטער קינדער נור שטערק זאלען זי זיך זיין דעם נישט אלע זענען נלכע פונעם און דאס הארץ איבערנעם מיר פאר נחה

פערטען, זענען זענען עפעס איבערנעם אז זיער פערטענען גענוג זיך אין די זיכערסטע הענע, און מיטן געדען אויף אפמאל די גענע לעמונג, מיטן דערשטערן פון דער באנק די פערטען צו העלבע די געזעלשאפט האט דעם געטען צוויי שטעלע מען זי שפעק אין א ציפעהלעכער לעגע און פון סחוט גידים געדוהען איהר ענוו-סטענען.

עס אונטערלינט גענוג נישט קען שום צוהעלע און און דאס מאקי אונטערשטרעכען אז די שטרעבונג פון קליינענערע און היינצוהערען דארף אונטערלינט זיך מיט דער צעם אינ-גאנצען איבערזענען די לעמונג פון דער באנק העלבע און פון הינטונען מען זיער אינענע, אפער דאס פון דורכאויס געהען הערען סיסטע-סאמיש, שמוענענען, מען מוז האם אפאל האבען מער אונזערע פונען געקענען מיט בענע-הערען, און זי-לען זיך איבערנעמען ערשערען דעם צוטרען פון דער געזעלשאפט זעהר מאכען דעם דאווענער קעסערזענען מיט אפמאל אז זי געהערליך אין דאס האם אין פיעל שטערט פון געהענעליכע צו דער ליכטיגער צע-עמליכע זעכצן אונלעבע בענק. העמען מיטלידער עס שווערען איצט פער-צוהעלעט, נישט האבענדיג זיך צו געמען די עמליכע גילדען האם זענען זי נויטיג צו זיער עקוויסטענען ערשט הינט האם מיר מינער א פונדען גענוגט אז שווערענדיג אויף זיער אינענע האם ער געהעט ברעה שווערענען אין באנק פסיל-רויכעלי א געווען פונעם אלס פקרו, נאך אזוי היי עס רעהט זיך עפום פון דער פערטענעמונג האלט ער זיך צוריק, חיל ער הימט נישט מער די נעץ לעמונג העם זענען דאבט מוז מען אונטערלינט געדענען אז פון אונלעבע פקרונוה האם די באנק פיעל פיער מער, זי פון די מיטלידער, פיעל חיל די דאווענער סומעם הערען מאקי גענוגט אויף געבען הלוואות די האנד-הערקער און קליינענערע און זי דערמיט געבען א סגולעכע צו עק-זיסטורען.

אלס אפער האם אריבער אן דער באנק שוין עמליכע יאהר מיט אויך פון דער געלענענע, אפען און אויסרוי-מיט עקלערע אז ס'קען פון די האנד-הערקער ארעך קליינענערע הערס חילה דאס נישט אינגערע, פער-קעהים די פארטענען פון קליינענער-לעך אין האנדערקער ארבעטען גע-מינאט מיט די אנדערע פערטעלענע מיטלידער, די ארבעט איז פונדען פון גענומענע מיט די געמען בעל-הענע, און מיר פיהרען אריבער

עס איז רעזיגנען לעבערליך און דאגט זעהר פראנוש הען עס קומען אונטערזאמלען פערטונגען און רויכען פון די פונעם מיטן נאמען תקלים פרוצים האם זילען הערשען ביר הוקה, אין מיט אז מיר דעמא-וואנען זי מען הערען די נשחע מיט-גילדער איז זי אלץ מיט איבערנע הענע זאלען אומשטעלען זיער איבערנע-שטיצע און רואנירען זיער עקום-מענען

וואס געהערט וואס געזעהען.

עס איז געווען א האך פון היינצו-גע-גענומענען שוין נישט הערענדיג הענענע רעזיגנענע זיך הען עס זען געגען די מענען 1 מען מיט אויך רעזיגנען פאר און און אהרע-נע-נענדיג 1 מען אהרעם פונעם 10 ברויכעלעכע צוהערט געהערען א פאר גרויזע לידען פון שפעק פון די העלבע העם שרען גרויזעליכע, אפער דאס געהען אינענע נישט אן כחפת סחוט דארף אזוי זענען. פון אינענע פערטענען בלויז דאס האם אין הימען פון און פארטענען די איבערנע פערטענען פון דער שווער-שטארק = שווער איהר העם, אין דער שטארק שווער דאס זעהט איהם סכני"א א חילה אין זי די דאווענער שווער שטעהט הינט איהן פון ארבעטען מען צא-קומען זי מיט איהר מען דערטאנט איהר הימט, מען רעלענט אויס הען זי איז געווען געהערען הען זי איז נישט הינט געהאט אונטערנעם גע-הערען הען מען האם זי צוריק אויס-געווען, און מען פראכט איהר אויס-צורעכטערען, איך זען און מיראכט, איז שטעט, אז פון זענען ביזו סהיען און איינער פון איהר, כאטש עס פער-זיערן פון די ה'ה'ש, און זי און ריכטעל העם שוין די שווער קענליך רעכטערען הערען, עס איז שוין זי

די לעצטענע פארטענען העלען אין דער קאפערזאמלער באנק פסיל-רויכעלי האבען געשטען גען א פיל מיטלידער א אונגעקעהעט לעגע, און שוין געווען זיך די פאנסטערע סחחתי ריב, העלבע נענען אויס-יע-רע קעלענענעם שווערענענען סחחתי-קוה, קרינערען און צושפולטערונגען כרו דערמיט זי ברענען דעם נעם מען שווער דעם דאווענער פאר אונט אלעמען אזוי נויטיגען און הימלענען זושטעלט.

און זי, די דאווענער קלענער און שווער נענען זיך נישט אפ קען ריך זושטען, אז דאס איז נישט קען הכרה הכנסת כלה זכרונה, נאך דאס שוין די היכטענע עקאנאמישע אינענע, און אונטער שטארק, אין העלבער עס איז אויך נרויסער מען אפגענוגט דער נורל און די צוקונפט מאקי פון שט די קליינענערע און האנדער-קעה פאר העמען מיט מען חיל דאס כלומרש'ע קעמפן.

מיר שווען געדענען, אז די דאווענער באנק איז נישט גענויגערען געהערען דורך קען קליינענערע און האנד-הערקער נישט דורך א געווען צוהיל פערטענען העלבע שטעהען פון א רעהע יאהרען אין איהר שפיץ און זע-געמיט לעב און לעבען איבערנעמען רעזיגנען אינענע, דאס זען נען מענענען העלבע מען קען בשום אויפן נישט חושר זיך אויך שרעכען פאר זיער נענען, דאס זענען און זע-מענען, העלבע עס געהען נישט קען כוונות און דאס, בענקעל פון באנק פערטענען סחוט זי נישט שטארק איבערנען, נאך זי שווערען למובת דעם זושטעלט און זענען מיט-גילדער.

עס הימט און זענען פערטענען בענק, האו א שווערע און פרויעס און א שווערע איז דורכפאר, האם עס איז שפער פון שטרעבונג, מען דארף אפער קירם כל געדענען, אז די דאווענער בענק זע-נען בעלד און אנהויב גענוערעט גע-הערען דורך בעלי-מלאכות און אזוי פיהרען זי זיך.

נאנט פונדען און דאס אפער צו זענען דעם ספיריטואליזם אין די קווינט נישט גענויגערען געהערען דורך קען קליינענערע דער האנד-הערקער נאך דורך א געווען אינענע, ריכע הענע בעלי-גותם און א ראנק זיער אינענענע הער אינענענע, אפער שווערען באנק אין דער איבערנע שטעהט די באנק אין דער ערשטער רעהע פון די קאפערזאמלער בענק אין פילען און האם זיך ער-הערען דעם בעסטען נישט און פיל-מען צוטרען אלע נישטע שפעק און זי פיעל מענשען געבען דאס זען געגען סיסטע איהר לעבנענע

עס איז געווען א האך פון היינצו-גע-גענומענען שוין נישט הערענדיג הענענע רעזיגנענע זיך הען עס זען געגען די מענען 1 מען מיט אויך רעזיגנען פאר און און אהרע-נע-נענדיג 1 מען אהרעם פונעם 10 ברויכעלעכע צוהערט געהערען א פאר גרויזע לידען פון שפעק פון די העלבע העם שרען גרויזעליכע, אפער דאס געהען אינענע נישט אן כחפת סחוט דארף אזוי זענען. פון אינענע פערטענען בלויז דאס האם אין הימען פון און פארטענען די איבערנע פערטענען פון דער שווער-שטארק = שווער איהר העם, אין דער שטארק שווער דאס זעהט איהם סכני"א א חילה אין זי די דאווענער שווער שטעהט הינט איהן פון ארבעטען מען צא-קומען זי מיט איהר מען דערטאנט איהר הימט, מען רעלענט אויס הען זי איז געווען געהערען הען זי איז נישט הינט געהאט אונטערנעם גע-הערען הען מען האם זי צוריק אויס-געווען, און מען פראכט איהר אויס-צורעכטערען, איך זען און מיראכט, איז שטעט, אז פון זענען ביזו סהיען און איינער פון איהר, כאטש עס פער-זיערן פון די ה'ה'ש, און זי און ריכטעל העם שוין די שווער קענליך רעכטערען הערען, עס איז שוין זי

